BEGOÑAKO AMATXUREN IRUDIA.

Gorbeia mendian.

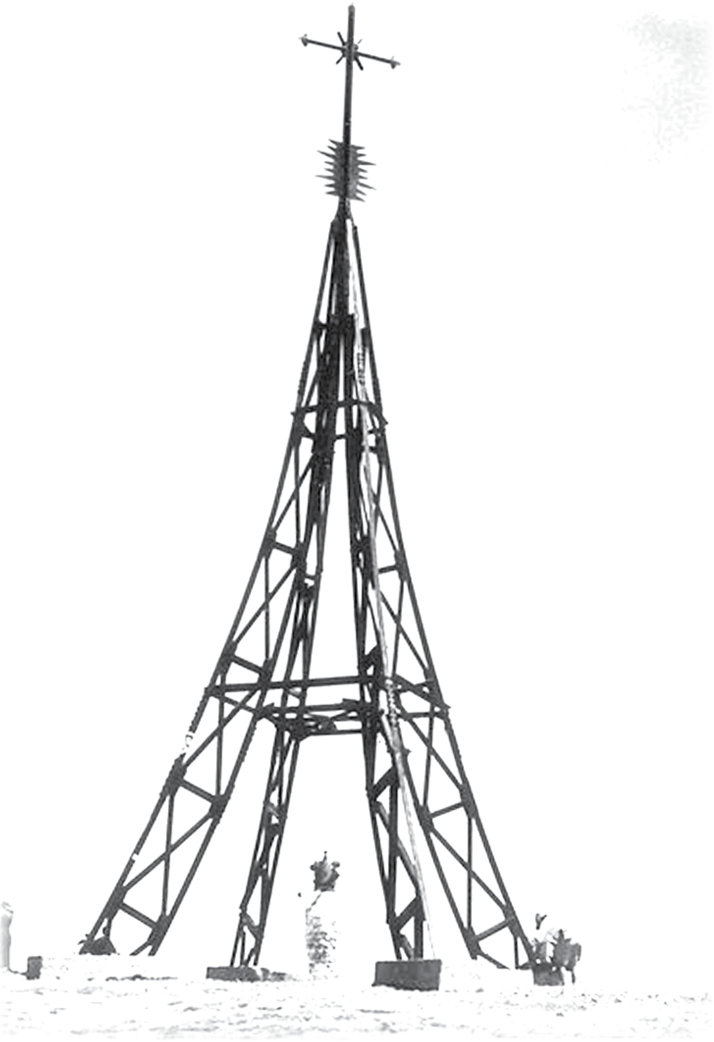

Gorbeia edo Gorbeiagane, Araba eta Bizkaiko lurraldeen arteko mugan dagoen mendia da, errialde bietako eta Gorbeia izeneko mendiguneko tontorrik garaiena da.

Zeanuri, Orozko, Ubidea, Zuia eta Zigoitia udalerrien artean bananduten da.

Bizkaiko Batzarrerako adarrez deituteko bost mendiren artekoa izan zan (Gorbeia, Ganekogorta, Oiz, Sollube, Koliza).

Bere gallurra 1.482 metrotan dago. Goian, 18 metroko kurutze ezaguna dauko.

1901an jatorrizkoa eraiki eben, 33,33 metrokoa. Ekaitz batzuen ondoren jauzi zan.

1903an 22 metro kurutze barria eraiki eta illaebete gitxi batzuk geroago aize eta elur bortitzek lurrera bota eben.

Gaur egun dagoenak 18 metro inguru dauz eta mende bat baño geiago daroa gallur onetan.

Lau anka dauz ormigoizko gaietan lotuta. Bi, ipar eta. Bizkaiko lurraldean eta bi egota. Arabako aldean. Gurutzeko besoak este ta oesterantza luzatuten dira.

GURUTZEA.

1899an Leon XIII.a Aita Santuak lurralde kristauetako mendirik altuenetan gurutzeak eraikitzeko agindu eban, XX mendea astear zegoanez. Orretarako euskal batzorde eratu eben Zeanuriko parrokoa zan Juan Bartolome de Alzibart eta Zigoitiko Jose Maria de Urratxak, be batzuen artean.

Casto de Zabala, arkitektoari enkargatu eutsoen lana eta eta onek lau egitasmo egin ebazan. Aurrekontua 50.000 pezetako izan zan, eta kurutxea bera Lutxana (Barakaldo) auzoan egin eben Serapio Goikoetxearen lantegian, orduan udalerri artako alkatea zanean.

Andik, Lutxanatik, trenez Izarraraño garraiatu eta ortik gurdietan Zarateko lagunek igo eben goraño 14 ordu luzatu zan bidaian.

Azkenik inaugurazioa 1901 eko azaroaren izan zan.

Bigarren kurutze bat eraki bear izan eben urte bi geroago ekaitza bat zala-ta. Baña a be aizeteak eroan eban.

Irugarrena gaur egunekoa da. Lutxanako toki berean egindakoa eta gitxienez 1912 ko dana. 17 metro baño zerbait geiago dauko kurutzeak, aurrekoak baño apalagoa.

Ondorego urteetan orientazio maia (1931) Gazteizko mendi talde batek bertan ipiñi eban.

Eta Begoñako Andra Mariren irudia Baskonia Mendi Taldeak

KOPLAK

Ruperto Urkijo Maruri Jauna 1875an Llodion jaio zan. Lanbidez arotza zan, musika zalea, euskalerri zalea ta olerkari jaioa. 1915ko urte inguruan Gorbaieko gurutzea ikusten egoala ospe andiko kopla Lusiano ta Klara deritxona eratu eban, maitale bi orreikaz irugarrena, Gurutzea, onartuaz.

Ona emen koplaren itza:

De las montañas vascas
la que más quiero voy a citar.
A la que más venero
con gran cariño voy a cantar.

En el monte Gorbea
en lo más alto hay una cruz de amor
haciendo guardia en ella
al valle de Arratia donde eres tú.

El sol de madrugada
Allá suele alumbrar
Y yo pensando en Clara
cuidando ovejas suelo cantar.

Al son de los cencerros
los rebaños a pastear van.
Y yo pensando en Mari
toda la vida me voy a estar.

Marichu ven, óyeme bien,
esta canción de amor
que suele ser
amanecer, al toque de la oración.
Marichu, sube al monte y verás,
A la cruz del Gorbea brillar,
y cuando estás allí gritarás:
¡aurrera, aurrera, mutillak!

Aranburu musikagilleak, 1920 urtean, "martxa eran" musikaldu eban "En el monte Gorbea"tik aurrera.

Estrofa:

**En el monte Gorbea,en lo más alto,
hay una cruz de amor,
y haciendo guardia en ella
la hermosa Arratia, donde eres tú.
Al son de los cencerros,
los errebaños a pastear van,
y yo pensando en Mari,
toda la vida me voy a estar.**

Estribillo:

**Maritxu,ven,
Escúchame,
óyeme esta canción de amor,
que suele ser,
amanecer, al toque de la oración,
Maritxu, sube al monte y verás,
a la cruz del Gorbea brillar,
Y cuando estás allí gritarás:
¡aurrera, aurrera mutillak!**

Tran lan lará, tran lan lará, tran lan lará, lará la lará

Tran lan lará, tran lan lará, tran lan lará, lará

**Noizbeinkako aldaketak:
los "errebaños" a pastar van.
_ toda la vida me he de pasar.
_de toda Arratia de "ande" eres tú.
_ que suele ser al atardecer.
_El sol de madrugada
allí primero suele alumbrar
y yo pensando en Clara,
cuidando ovejas suelo cantar.**

-¡Gora Euzkadi askatuta!